

УДК: 378.091.5:613.952

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ «ГІГІЄНА
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОНАРОДЖЕНИХ» У
СУЧАСНОМУ ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

I.B. Zavgorodnii, I.Yu. Kondratova, N.V. Semenova

Харківський національний медичний університет

**INTRODUCTION OF THE CONTENT MODULE "HYGIENIC
ENVIRONMENT FOR NEWBORN" AT MODERN MEDICAL UNIVERSITIES**

I.V. Zavgorodnii, I.Yu. Kondratova, N.V. Semenova

Kharkiv National Medical University

У статті обґрунтовано та розроблено підходи до викладання змістового модулю з гігієни навколишнього середовища новонароджених з урахуванням сучасних технологій виходжування недоношених новонароджених дітей, знання яких дає можливість забезпечити якісну підготовку лікарів-спеціалістів.

The approaches for content module teaching, which concerns hygienic environment for newborns with consideration of modern technologies of premature infants nursing have been developed and grounded in the article. It makes it possible to provide high-quality training of medical professionals.

Вступ. Недоношені новонароджені – це діти, які народилися у термін від 22 до 37 тижнів гестації, незалежно від маси тіла та росту. Під час виходжування та інтенсивної терапії недоношених немовлят використовується медична апаратура, що генерує несприятливі чинники навколишнього середовища, що викликають біль, дискомфорт та стрес. З огляду на особливості чутливості організму дітей з екстремально низькою масою тіла порівняно з доношеними дітьми та підлітками до умов виходжування важливим завданням для фахівців гігієнічного профілю та педіатрів і неонатологів є задоволення не лише безпечних, але й сприятливих умов для їх розвитку.

У контексті інтеграції України до європейського простору все більша увага суспільства приділяється сфері освіти [1, 2]. Професійна підготовка спеціалістів медичної галузі не може бути якісною та ефективною без вивчення основної

профілактичної дисципліни – гігієни. Медична освіта має сприяти формуванню у молодого спеціаліста профілактичного, гігієнічного мислення, розуміння впливу несприятливих чинників навколишнього середовища під час виникнення захворювань, при обґрунтуванні профілактичних заходів [3]. Однак не можна говорити про ефективну діяльність майбутніх висококваліфікованих лікарів-спеціалістів, спираючись на підготовку без урахування актуальних проблем виходжування недоношених новонароджених.

Основна частина. В останні роки фахівці гігієнічного профілю разом з педіатрами та неонатологами займаються вивченням несприятливого впливу умов перебування недоношених новонароджених у відділеннях інтенсивної терапії новонароджених. Нами проведено санітарно-гігієнічні дослідження, в рамках яких були виконані вимірювання рівнів шуму, природної та штучної освітленості, електричної та магнітної складових електромагнітних випромінень, відносної вологості, температури та швидкості руху повітря, які генеруються реанімаційною апаратурою, та ретроспективний аналіз медичної документації недоношених новонароджених. Отримані результати дозволили встановити, що у відділеннях інтенсивної терапії новонароджених (ВІТН) реєструвалися підвищені рівні чинників навколишнього середовища. Проведене дослідження дозволило оцінити гігієнічні умови перебування недоношених дітей та реанімаційне обладнання, вивчити вплив умов чинників навколишнього середовища на розвиток недоношених новонароджених та розробити заходи оптимізації умов їх виходжування.

На сьогодні навчальна програма «Гігієна та екологія», до складу якої входить модуль «Гігієна дітей та підлітків», для студентів спеціальності «Медико-профілактична справа» передбачає вивчення лише показників біологічного віку новонароджених дітей. Для студентів спеціальності «Педіатрія» та «Лікувальна справа» не передбачено вивчення питань гігієни навколишнього середовища недоношених дітей.

Таким чином, ефективна діяльність майбутніх висококваліфікованих лікарів-спеціалістів вимагає вивчення актуальних проблем виходжування недоношених

новонароджених, що сприятиме поглибленню знань під час їх професійного спрямування. Зокрема, у методичному плані слід планувати практичні, теоретичні та самостійні роботи, присвячені вивченню гігієнічної характеристики впливу шумового навантаження, яскравості освітленості, підвищених рівнів електромагнітних випромінень, несприятливих метеорологічних чинників на стан здоров'я недоношених дітей. Усі ці параметри потрібно контролювати залежно від гігієнічних нормативів. Вивчення з цього приводу клініко-гігієнічних алгоритмів контролю підвищених рівнів чинників навколишнього середовища у ВІТН дозволить використовувати їх під час догляду за новонародженими. Під час підготовки майбутнім лікарям необхідно навчитися кваліфіковано та всебічно оцінювати взаємозв'язок розвитку організму немовлят та середовища їх перебування, ступінь взаємодії, надавати гігієнічну оцінку реанімаційному обладнанню, проводити конкретні профілактичні заходи під час догляду за новонародженими дітьми. Подібні заходи профілактики повинні забезпечувати контроль комплексу параметрів навколишнього середовища, а також якісне та безпечне виходжування недоношених дітей.

Таким чином, гігієна навколишнього середовища новонароджених – сучасна галузь гігієнічної науки, вивчення якої дозволить забезпечити вимоги Болонського процесу, значно вдосконалити та покращити надання медичної допомоги недоношеним дітям та включатиме:

1. Гігієнічну оцінку умов перебування новонароджених.
2. Контроль підвищених рівнів чинників навколишнього середовища.
3. Гігієнічну характеристику реанімаційної апаратури.
4. Вивчення особливостей впливу комплексу чинників навколишнього середовища на стан фізичного та нервово-психічного здоров'я недоношених новонароджених в неонатальному періоді та в динаміці їх розвитку.
5. Розробку та запровадження заходів профілактики для оптимізації умов виходжування недоношених дітей.

Вивчення модулю «Гігієна навколишнього середовища новонароджених» має здійснюватись впродовж 6-го року навчання (3 кредити, 90 годин) та включати 60

годин практичних аудиторних занять і 30 годин самостійної роботи студентів для спеціальності «Медико-профілактична справа». Для спеціальності «Лікувальна справа» підготовку студентів із зазначеного модулю доцільно здійснювати за рахунок 0,23 кредиту, що складає 7 годин, в тому числі 4 годин практичних аудиторних занять і 3 годин самостійної роботи студентів. Для спеціальності «Педіатрія» викладання цього модулю потребує 0,66 кредиту та 20 годин, з них 12 практичних аудиторних занять та 8 годин самостійної роботи студентів.

Висновки. Отже, актуальною проблемою підготовки сучасних висококваліфікованих лікарів-спеціалістів є вивчення новітніх розробок гігієнічного моніторингу навколишнього середовища недоношених дітей, використання яких дає можливість досягти якісних та сприятливих рівнів показників умов їх виходжування.

На думку авторів, напрямок «Гігієна навколишнього середовища новонароджених» має право на самостійне існування.

Література:

1. Медична освіта у світі та в Україні / Поляченко Ю.В., Передерій В.Г., Волосовець О.П. та ін. – К: «Книга плюс», 2005. – 383 с.
2. Система управління якістю медичної освіти в Україні: монографія / Булах І.Є., Волосовець О.П., Вороненко Ю.В. та ін. – Д: «АРТ-ПРЕС», 2003. – 212 с.
3. Концепція реформування системи підготовки лікарів в Україні // Ваше здоров'я. – № 22. – 2005.
4. Шунько Є.Є. Сучасні технології медичної допомоги новонародженим та перспективи розвитку неонатології в Україні / Є.Є. Шунько // Дитячий лікар. – № 3. – 2011.